

In het liturgisch jaar dat we met de advent zijn begonnen, zijn de evangelielezingen op de zondagen, op een enkele uitzondering na, steeds genomen uit het evangelie volgens Lukas. Alleen in de paastijd zal acht keer uit Johannes worden gelezen.

In de aanhef van zijn evangelie – we hoorden die zojuist – vertelt Lukas ons hoe hij te werk is gegaan : hij heeft geprobeerd in contact te komen met de mensen die vanaf het begin ooggetuigen zijn geweest van wat met Jezus van doen had, om dan van zijn bevindingen een ordelijk verslag te schrijven.

Grondig heeft Lukas zijn werk gedaan. Hij weet ons het nodige te vertellen dat we niet bij de andere evangelisten vinden, met name waar het gaat over Jezus' kindsheid, die werd voorbereid door de geboorte van Johannes de Doper, de voorloper en wegbereider.

Het gaat daar vooral over Jezus' moeder, de jonge vrouw Maria. Zij moet hem verteld hebben van Gods verzoek aan haar, overgebracht door de engel Gabriel, om de moeder van Zijn Zoon te worden, over haar bezoek aan haar nicht Elisabeth, over Jezus' geboorte, over Zijn opdracht in de tempel en over Jezus' eerste bezoek aan Jeruzalem op twaalfjarige leeftijd.

Wat we zojuist in de evangelielezing hoorden, is weer iets dat alleen door Lukas wordt verteld. Het gaat over Jezus' eerste optreden in de synagoge van Nazareth. Waarschijnlijk was het weer Maria die Lukas erover heeft verteld. Zij zal in die synagoge onder Jezus' gehoor zijn geweest. En zij zal Zijn woorden hebben ervaren als woorden van genade. Meer dan wie ook wist zij immers wat genade is.

De gang van zaken bij de samenkomst op de sabbat in de synagoge verliep volgens een vast patroon. Eerst werd, volgens een bepaald rooster, voorgelezen uit de wet van Mozes. Daarop volgde een lezing uit de profeten. Die kon de lezer – iedere man kon zich voor de lezing aanmelden – zelf uitkiezen. Jezus meldde zich en koos een passage uit het boek van de profeet Jesaja. Hij vond er Zijn eigen zending in verwoord.

Dat is al zo bij de eerste zin : "De Geest van de Heer is over mij gekomen." Het is nog maar kort geleden dat Jezus zich heeft laten dopen door Johannes in de Jordaan. Toen kwam de Heilige Geest over Hem. Lukas vertelt : "De hemel ging open en de Heilige Geest daalde in lichamelijke gedaante als een duif op Hem neer en een stem uit de hemel sprak : "Gij zijt Mijn Zoon, de welbeminde, in U heb Ik Mijn behagen gesteld."

Dat over Hem komen van de Heilige Geest stelde Jezus in staat Zijn zending te gaan uitvoeren. En die zending was er, volgens de profetie uit Jesaja, in gelegen : de armen de blijde boodschap te brengen. Dat zullen we Jezus steeds zien doen in de evangelie-verhalen : de armen de blijde boodschap brengen. Met name in het evangelie van Lukas komen we dat thema telkens tegen.

Het zou te ver voeren alle passages in zijn evangelie die het thema aanraken, op te noemen. Daarom alleen de meest sprekende. Zoals Mattheus heeft ook Lukas uit de mond van de Heer een aantal zaligsprekingen. Bij Mattheus horen we : Zalig de armen van geest. Bij Lukas staat zonder meer : Zalig gij die arm bent. Waarop volgt : aan U behoort het Rijk

Gods. Dat het werkelijk om materiëel armen gaat, blijkt uit de weeroep, in het vervolg, aan het adres van de niet-armen, de rijken: wee u rijken, want wat u vertroost hebt u al ontvangen (Lukas 6, 20 en 24).

Iets verderop in het evangelie vertelt Lukas van het onderricht dat de Heer Zijn leerlingen geeft. Daar zegt Hij : "Wees niet bevreesd, kleine kudde. Het heeft uw Vader behaagd u het koninkrijk te schenken. Verkoopt uw bezittingen en geeft aalmoezen. Verschaff u beurzen die niet vergaan, en verwerft een onuitputtelijke schat in de hemel, waar geen dief bij komt en geen mot hem bederft. Waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn." (12, 32-34)

In dezelfde lijn ligt de bekende parabel van de rijke man en de arme Lazarus. De rijke viert iedere dag uitbundig feest. De arme Lazarus ligt met een lichaam vol wonden aan de poort, hopen zijn honger te kunnen stillen met wat bij de rijke van de tafel viel. Beide sterven. De arme wordt door de engelen in de schoot van Abraham gedragen, de rijke moet het doen met een plaats in de onderwereld waar hij hevig pijn lijdt. (16, 19-31)

En dan is er de passage van de rijke man, die Jezus vraagt wat hij moet doen om het eeuwig leven te verwerven. Jezus houdt hem de tien geboden voor. Die onderhoudt de man. Waarop Jezus zegt : "Toch ontbreekt u iets. Verkoop alles wat ge bezit en deel het uit aan de armen. Daarna zult ge een schat bezitten in de hemel." Dat is de man te machtig. Ontdaan gaat hij heen. Waarop Jezus zegt : "Hoe moeilijk is het voor degenen die geld hebben, het Koninkrijk Gods binnen te gaan. Voor een kameel is het gemakkelijker door het oog van een naald te gaan, dan voor een rijke in het Koninkrijk Gods te komen." (18, 18-25)

Die woorden van de Heer laten aan duidelijkheid weinig te wensen over. De eerste christenen hebben ze in hun geheugen geprent. Ze zijn gaan zoeken naar een manier om als christelijke gemeenschap een vorm van leven te vinden die er mee in overeenstemming is. Het is weer Lukas die ons vertelt dat ze die ook vonden. Hij doet dat in het boek dat hij als vervolg op zijn evangelie schreef, de Handelingen van de Apostelen.

Daarin vertelt hij dat deze eerste christenen zich ernstig toelegden op de leer van de apostelen, een vorm van gemeenschappelijk leven ontwikkelden, waarin het breken van het brood (de eucharistie dus) en het gebed de voornaamste plaats innamen. Maar er was nog iets meer. Ze gingen ertoe over om alles wat ze bezaten, tot gemeenschappelijk bezit te maken. Er staat : "Er was geen enkele noodlijdende onder hen. Allen die landerijen of huizen bezaten, verkochten die en legden de opbrengsten neer aan de voeten van de apostelen." (Handelingen 4, 34-36) Zo ontnamen zij zichzelf de mogelijkheid vermogend te zijn.

Dat wilden ze niet zijn, vermogend. Zij namen Jezus' woord ernstig : vergaart u geen schatten op aarde. Vergaart u schatten in de hemel, die u nooit ontnomen worden. Geen dief kan erbij komen, door geen ongeval gaan ze verloren. Het zijn schatten van een andere orde dan de aardse schatten. Het zijn schatten die echt gelukkig maken. Het zijn schatten die je ten deel vallen als je geeft, als je aan de armen geeft. Het is God die ze je toebedeelt, de schat van vrede van hart, de schat van blijdschap dat armen uit hun nood geholpen zijn.

De tekst uit het boek Jesaja die Jezus voorlas in de synagoge van Nazareth, eindigde met de zin : Ik ben gezonden om een genadejaar af te kondigen van de Heer. De profeet doelde daarmee op een bepaling in de wet van Mozes, die inhield dat er in Israel om de 50 jaar een jubeljaar moest worden uitgeroepen. In zo'n jubeljaar moesten alle eigendommen van grond en van huizen, die armen hadden moeten verkopen omdat ze het anders niet zouden redden, aan hen worden teruggegeven. Zo konden ze echt een nieuw begin maken, met perspectief.

Het jubeljaar dat Jezus afkondigt, is Zijn oproep aan de welgestelden om van hun bezit te delen met de armen, om het hun zo mogelijk te maken een nieuw begin te maken en toekomst aan hun kinderen te geven. In de hemel is vreugde om een dergelijke geste, en die vreugde zal afstralen op wie door zulk een geste een mens van Gods welbehagen is willen worden.